

טז' תשרי, 27.9.50

יום ד'

### ירדתי לחל-אביב.

נמשתי עם אבא חושי ויוסף. ועדת הכנסת בדקה חמרי בניה. בונים למעלה "מכוח" חמרי בנין. אין מעכב לבניה. העיריות נותנות רשיון לבניה. הבונה צריך אז להשיג רשיון לחומר מאגף המלאי של בסרד אספקה. אין כל הסכם בבניה. עד לפני ששה חדשים לא היה כל פיקוח, עכשיו יש פיקוח מצד אגף המלאי. על תוצרת הארץ אין פיקוח וחגבלה. כנמלים אין סניף למשרד קיצוב. אין שוטרים בנמל (לא במשטרת הנמל ולא במשטרת המכס) במידה מספיקה. בימי המנדט היו 450 שוטרי חופים, עכשיו יש 130. כנמל חל-אביב יש משטרה של אוצר/ מפעלי הים. אין פיקוח על החפים. יש אפשרות להוריד מאגיות לסירות מחוץ לשטח הנמלים, זה הולך ישר לשוק השחור. למשטרת החופים יש רק סירה אחת.

מקור להכרחה נוסף הוא הפרש המידות המקובלות ובין המידות הרשמיות. ההפרש הוא 6%. לפי הדין נותנים יותר ממה שנדרש. ההפרש הולך לשוק השחור.

אין בקורת על מקבלי הרשיונות אם בנו אם לא, ויש בעלי רשיונות שמקבלים חמרי בנין, אינם בונים ומוכרים לשוק השחור. גם "עצי אריזה" מבריחים. הרבה מכונות באות באריזה של עץ - ועל העץ לא היה פיקוח, עץ זה עכשיו הולך לשוק השחור לרהיטים, במחיר גבה - 300 ל"י במקום 50 ל"י הסוף.

לפני שנים היה היבוא של עצים בידי מעטים, לאחר המדינה הורחב המעגל, ונחרבו סוחרים שהם ספקי השוק השחור.

הקבוצים ממשיכים בשוק שחור. הקבוצים מקבלים מהממשלה חמרים למעלה ממה שנחוצ להם, והם מתחלפים עם סוחרים של השוק השחור. מקבלים הסחורה מאח הסוכנות - זהו היבואן הגדול ביותר, לועדה ידועים 22 מקרים שקבוצים מכרו חמרי בנין של הסוכנות או הממשלה לסוחרים. הבריתו גרעינים לשוק השחור - מנהל הפנקסים של כפר שמריהו רשם: קניתי גרעינים במחיר רשמי, וגרעינים מקבוצים במחיר שחור. למחלקת המלאי אין הנהלה מתאימה. המנגנון אינו מוכשר לתפקידו, יש גם מחבלים בזדון; סיפר

סעדיה שושני על אחד המקידים של יוסף (ולר?) שדרכו מגיעים לשוק השחור, סטרוך, סוחר לאספקת נייר, הוא המרכז לשוק השחור, כי יש לו פרווילגיות במשרד אספקה, הוא קיבל הרבה נייר מאמריקא ע"י הסוכנות, גם פה יש הפרש במידה המקובלת והרשמית.

ועדת חושי נפגשה עם התאחדות בעלי מלאכה, רובם ישרים. אחד מהם ביקש מפקיד רשיון לטרנסמיסיות. אמרו לו אין, טען בה"ט שיש, והראה לפקיד, הגיש טוב בקשה, לא נתנו לו, אבל בא אצלו איש ואמר לו יש לי טרנסמיסיות אני מוכן למכור לך. ברור שהפקיד "התערב".

במזון: עד יולי היו עניני המזון בסדר (צו החלבשה) היו רק עברות קטנות, המשרד קיים הבטחותיו. בחדשי אבגוסט וספטמבר לא קיים המשרד הבטחותיו, ונתערער כל הבנין. מקורות השוק השחור: באים עולים ומביאים מזון (מנמלי איטליה). כל נפש רשאית להביא 20 קילו מזון בלי בקרה. המטכחות טביאות - כי בחו"ל יושבים סוככים של השוק השחור - עד סוף קילו. בערך מביאים 120-150 טון מזון, נקניק משומר, לא בודקים. מוכרים בשער העליה, שבו עוברים 10.000 עולים כל חודש. אבא היה שם בשתיים ורבע בלילה - היה שוק ללא מפריע, הסחורה הולכת לבתי אוכל. העולים לא נהנים מהשוק השחור, כי הם מוכרים במחיר נורמלי כמעט. מקור שני - הכפר הערבי, - מבריחים ביצים, בשר, שמן, סבון, תוצרת חלב. גם עדות מזרח מהוות מקור הברחה. אינם אוכלים מרגרינה, ביצים, קופסאות בשר, תפוחי-אדמה. מקור רביעי - מהארצות השכנות. אחרי קוריאה זה פסק, כי המחירים עלו, עכשיו זה נחתדש. מקור חמישי - בתי-חרושת לשוקולדה, לריבות (בעל ליבר - ליבר; צ.ד. - דוולצקי, עליה - פרומצ'נקו. יש משפט על צ.ד. וליבר). בזמן האחרון נותנים לחם קלוקל, אם כי סיב הקטח לא הורע. הסבה היא שהמקרוכה לא טובה. בכל מקום זה רע? בירושלם - בסדר. בחל-אביב ובחיפה לא לגמרי בסדר. מדוע הורע? אין בקורה בטחנה. יוסף מוען שיש בקורה בכל טחנה. מהר טבוח שבמאפיות אין בקורה. אפשר לסגור מאפיות? כן. ירקות ופירות - יש עונה שופעת ויש לקויות. זה מחייב הסדר. החקלאים לא מעבדים שטחים שאפשר לעבד, מפני מחירים.

נחרקנו חניות? כן, הסחורה נכנסה למחתרת. יוסף טוען שבחניות יש עוד בעשרה מיליון הלבשה, ועדת חושי לא בדקה עדיין ההלבשה. במחירים במצהכים אחרים (לא מזון והלבשה) קפצו מאבגוסט וספטמבר: כלי חשמל, קומקום.

חלקי מכונות - שייך לשר התחבורה - אין פיקוח עליהם ואין קביעת מחירים, ופה יש הפקרות מוחלטת.

בנמל חיפה יש 20.000 קוב מטר עצים, ולא מוציאים, מדוע? לחשוך דמי החסנה; מנהלת הנמל (שר התחבורה) רשאית להכריח להוציא. למשרד האספקה יש הסמכות להחרים ולמכור - ולתת לסוחר המחיר הרשמי. בנמל חיפה יש גם 6.000 טון ברזל, ובחניות אין ברזל.

יש גם רמאות ביצוא, מודיעים לממשלה ששולחים לחו"ל - אבל חלק שולחים לשוק השחור.

לא היתה הסברה.

הנהגים שמובילים חפצי עולים מהנמל לשער העליה - אין עליהם שמירה, והם מובילים החפצים לכרמל, מוריקים מה שרוצים ומביאים השאר לשער העליה, אין כל השגחה על יבוא הסוכנות, יש לדבר עם יוספטל על שוד חפצי העולים, עם אשכול - על חמרי בנין.

הטלתי לפי שעה, על נחמיאס, יצחק ציוק, בהיר, איסר, להמך נציגו של יוסף להוות גרעין המטה, יצטרפו אליהם נציג ההסתדרות (אולי גם המרכז החקלאי), עו"ד מומחה ממשרד המשפטים ועוד. נחמיאס יפקד על כל המשטרות והפקחים. התפקידים: 1) סידור חלוקה יעילה, 2) גיוס הצבור למלחמה בשוק השחור, 3) הפעלת החוק נגד מפירי החוק.

יבורר מצב המזון, חמרי בנין, הלבשה, ודבר שמירת מחיר. יבדק ענין חמרי בנין משני קצוות: מהיבואן עד הקבלן הבנאי, ומהבנאי עד מקור החומר.

ועדות חקירה בעלות סמכות השבעה יחקרו חשודים.

. / .

אה"צ דיברתי עם היועץ המשפטי: להציע חוקרים, שופטים,  
ועו"ד. חשוב שישב במטה.

אחר-כך בירור בהשתתפות היועץ המשפטי, עם אנשי ההסתדרות  
וסו"ב על חמרי בנין וספסרות. פרוטוקול סטינוגרפי.

קבעתי עם גולדה שאיטר ישלח שלושה אנשים לדואר להשגיח  
על הפקידים - כי יש גנבות מחבילות.

יו"חשרי, 28.9.50

יום ה'

המטה התארגן אתמול. שמחיר מעמיד לרשות המשטרה הספינות  
והסירות שלו. נחמיס ינצל משטרת המכס לאורך הגבול ונתתי רשות ליחזקאל  
לקחת עוד 25 שוטרים.

הרמן כהן מציע למנות לפי שעה, שני חוקרים אחד לברזל,  
אחד לעצים. נחוץ עוד אחד לחמרי בנין (מלט ועוד). מציע לברזל רודי  
קרקובר מחיפה. הכין רשימה של עו"ד: 2 בחיפה, 2 בירושלם, 4 בתל-אביב.  
כיועץ למטה מציע יוחנן קופמן, סגן פרקליט המדינה.

לנדמן - מנהל נמל חיפה מטעם משרד התחבורה מסר לי סקירה  
מפורטת על סדרי הנמל, הנעשה באניות, ליקויי השמירה, מקורות השוק השחור  
(יש סטנוגרמה).

בעשר ישיבה עם מפקחי יוסף. הלוי, בק, פלגי, שכנאי, רוזנפלד  
פפר, בלקינד, פיקר: מזון, מוצרי חלב וחמאה, אבקת-חלב (יבוא), הארץ  
מספיקה 5 מילין ליטר לחודש (40% מהצריכה). אבקה 700 טון לחודש, מזה  
מייצרים לבן, לבניה. יש די חלב (מכל המינים) אבל חסר הציוד לתעשית  
הלב, ומתכוונים להתקין מחלבה גדולה בתל-אביב. יש מלאי של 2.000 טון  
אבקה בארץ, 800 טון בדרך, הוזמנו עוד 5.000 טון, אבל עוד אין אישור.  
אין אולי שפע, אבל אין יסוד לחרדה.

. / .